

Katholieke scouting in Zoetermeer 1946-1975

Ton Vermeulen

De Engelse generaal Robert Baden-Powell schreef in 1907 'Scouting for boys', een jeugdspel voor jongens, gebaseerd op zijn militaire ervaringen. Jongens kochten het als ze 'scoutje' gingen spelen en onderwijzers zagen de karaktervormende eigenschappen. Het boekje werd omgewerkt en uitgeprobeerd in een proefkamp voor de boy-scouts in 1907. Meisjes volgden twee jaar later.

Wolven en Kabouters

Ook kinderen jonger dan 12 jaar waren nieuwsgierig. Dit werden de Wolven, gebaseerd op Kipling's Junglebook. Leider werd de Akela, assistenten Bagheera, Chil. Jonge meisjes werden de Kabouters, vervolgens Gidsen en ouderen boven de 18 heetten Pioniersters. Padvindsters boven de 18 jaar werden de Voortrekkers. In 1910 bezocht een groep scouts Nederland. Er ontstond belangstelling en hier en daar doken scoutinggroepen op, in Nederland onder de naam padvindsters of verkenners. Aan rooms-katholieke zijde hadden de Nederlandse bisschoppen nogal wat bedenkingen. Enkele enthousiastelingen probeerden dat beeld om te zetten en een eerste toestemming kwam in 1930. De Verkenners kreeg op de linker borstzak een blauw schild met een geel kruis, boven het kruis stond "waakt en bidt". Op het kruis was in rood de noordpijl geborduurd, ook wel de padvindsterslelie genoemd. Na de oorlog ontstond de overkoepelende Katholieke Jeugdbeweging, waaronder de Verkenners vielen en ook de Gidsen. De jeugdbeweging gebruikte het zogenaamde Jeruzalemkruis als symbool.

Zoetermeer

Na de Tweede Wereldoorlog konden alle verboden verenigingen weer naar buiten komen. De Nederlandse bisschoppen probeerden de jeugdorganisaties onder één noemer te brengen: de Katholieke Jeugdbeweging (KJB). Na veel protesten mochten de Katholieke Verkenners blijven bestaan maar dan als Verkenners van de Katholieke Jeugdbeweging (VKJB).

Het was nodig om "de door de oorlog zo vervlakte jeugd, door middel van spel en romantiek, cultureel, sociaal en zedelijk op een hoger pijl te brengen en tevens door verschillende kleine daden te leren op eigen wieden te drijven".

Aan de leider van de al jaren bestaande Martinusgroep in Voorburg, C. Smits, werd gevraagd om Zoetermeer te helpen bij het opzetten van een jeugdbeweging. Een kleine staf met twintig jongens startte enthousiast totdat Smits zijn taak moest neerleggen. De assistenten waren nog te onervaren en de groep werd weer ontbonden. Een van de assistenten J.A.A. (Jan) van Well schreef vervolgens in zijn logboek/dagboek: 'Opgeven? Dat nooit'. (...) 'In maart 1946 riep ik de aspirantleiders

weer bij elkaar en op 24 maart 1946 werd er weer een troepbijeenkomst gehouden'. Er waren echter niet alleen jongens van 12-14 jaar, maar ook acht jongens van 14-15 jaar op afgekomen. Zo ontstonden er twee troepen, de junioren en senioren, samen de Sint Nicolaasgroep. Senioren kwamen op zaterdagmiddag met Van Well samen op de zolder van P. Smits, Dorpsstraat 11 en de Junioren in de zaal van A. van Well aan de Dorpsstraat 18. Na een maand vlotte het niet met de junioren, de leiding vertrok en Van Well nam ook deze troep over. Hij vond een tweede leider in Ph. Rademaker, iets later kwam ook Fr. Buitendijk erbij. Tegelijk ontstond ook een groep voor meisjes, de gidsen van de Reinildagroep.

Verkennerseembleem met de noordpijl op het Jeruzalemkruis, 1946 (logboek Jan van Well, parochiearchief H. Nicolaas)

Installatie

Leider worden ging echter niet zomaar. Daarvoor moest je een cursus volgen. Na een voorlopige bisschoppelijke volmacht volgde op 28 september 1946 de installatie van Van Well en Rademaker, Buitendijk volgde een half jaar later. Van Well schreef hierover: 'In de H.Mis nog eens bijzonder voor elkaar gebeden. We hebben onze belofte en onze wet nog eens ernstig overdacht (...) en onze Grote Leider nog eens extra gevraagd ons toch op het goede spoor te leiden, ons, leiders en verkenners'.

Bij de installatie was de feestzaal door de verkenners met bloemen en slingers versierd. Guido Jeanne Smits had als troepleidster met haar gidsen broodjes gesmeerd. Vervolgens werd hopman Jan van Well geïnstalleerd door hopman en districtscommissaris Duindam, de aalmoezenier gaf zijn zegen, waarop Jan de gelofte aflegde en zijn insignes kreeg: een noordpijl (lelie) als teken van de wereldbroederschap, het Jeruzalemkruis als teken van de katholieke Verkenners. Daarnaast de groepsdas, de hoed, de stok en de schouderlinten. Bij gebrek aan schouderlinten kreeg hij een groen patrouillelint. Na de hopman werd ook vaandrig Rademaker geïnstalleerd. Vervolgens kon het feest beginnen. Cider en koeken gingen rond en daarna was er op het terrein een atletiekwedstrijd die gevolgd werd door handbal en tennisslotte toog men naar de broodjes onder het zingen van marsliedjes. De bijeenkomst werd gesloten met gebed en het strijken van de vlag.

Organisatie

Van Well werd de hopman van de gehele Nicolaasgroep, de andere twee werden vaandrig. Door aanwas van jongens ontstonden er in de beide leeftijdscategorieën al snel nieuwe groepen: 'patrouilles'. Bij de junioren 12-14 jaar heetten ze de Katten en Koekoeken en bij de senioren 14-16 jaar de (Zwarte) Haviken en Sperwers. Aan het hoofd stond een oudere troepleider. Binnen de patrouilles werd onder de jongens een PL en APL gekozen, de patrouilleleider en de assistent-patrouilleleider. Boven dit alles stond nog het Groepscomité, bestaande uit kapelaan P. Brinkman, tevens geestelijk herder of aalmoezenier van de St. Nicolaasgroep, groepsleider Van Well, tandarts en raadslid J. Kentgens, penningmeester J. Henneken en Fr. Rademaker. Het kerkbestuur kocht in 1946 het achterdeel van café-zalencentrum de Gouden Leeuw aan de Dorpsstraat 18. Het werd in gebruik genomen als jeugd- en parochiehuis. Zo kregen onder meer ook de verkenners een onderkomen.

Uniform

Bij een verkenner hoorde een uniform. Eerste vereiste was een das. In september 1946 werden de kleuren voor deze das gekozen, aldus hopman Van Well: 'Rood: de kleur, welke kenmerkend is voor de groepsheilige St.

Verkenners in actie achter Dorpsstraat 18 bij het Pastoorsbos, 1946 (logboek Jan van Well, parochiearchief H. Nicolaas)

Nicolaas. Geel: de kleur van de patrouillelinten, die de op 28 september 1946 geïnstalleerde leiders droegen tijdens de leiderscursus te 's Gravenhage'.

Door de vele tekorten na de oorlog en de rantsoeneringen was er niet zomaar materiaal voor uniformen. Mat Koot verhaalde later dat zijn das gemaakt was van het rood van een Nederlandse vlag, het geel was afkomstig van een pauselijk wimpel [geel-wit]. Door andere jongens werden ze volgens hem op straat nog wel eens bespot vanwege hun onvolledige uniformen.

dokter boos vertrok begreep de troep dat het om een EHBO-oefening ging voor een insigne. Dezelfde winter gingen ze in een dik pak sneeuw op zoek naar de Noordpool en hielden ze kortebaantwedstrijden schaatsen op de spoorloot. De winnaars op de 150 meter waren junior Jan Scholten en senior Jac den Elzen.

Intussen was er ook een zeer geslaagde ouderavond gehouden waar meer dan 200 mensen aanwezig waren. De verkenners zetten hun beste beentje voor met het opvoeren van toneelstukjes. Ook het Sinterklaasfeest

Borden wassen in een sloot naast het Pastoorsbos, 1946 (logboek Jan van Well, parochiearchief H. Nicolaas)

Activiteiten

Al snel na hun oprichting traden de verkenners in de openbaarheid. Op 4 mei 1946 deden zij mee bij de herdenking van de gevallen tijdens de Tweede Wereldoorlog, de start van wat tot op heden een traditie is. Hun hoofdbezigheid was wekelijks samenkomen. De bijeenkomst begon met gebed en het breken (hijsen) van de vlag, waarbij het dundoek opgerold wordt gehesen. In de winter was het vaak erg koud en moest eerst de kachel worden aangemaakt. Daarna volgden naast spelletjes veel oefeningen voor het behalen van insignes: seinen, geheimschrift, knopen leren. In januari 1947 werden de Haviken en Sperwers opgeschrikt door luid geroep. De hopman lag in de poort op de grond met een gebroken been. Een paar jongens gingen direct op zoek naar een dokter en kwamen met dokter Steur terug. Dit tot schrik van de vaandrig. Pas toen de

werd uitbundig gevierd met eerst een hoogmis in de kerk, ontbijt verzorgd door de gidsen, een speurtocht naar een gek in de buurt van Roggeveen [Rokkeveenseweg] en een bezoek van Sint en Piet.

Devies: 'aanpakken en doorzetten'

Niet alles ging van een leien dakje. Eind 1946 moesten de leiders Van Well en Buitendijk in dienst. Gelukkig kregen ze beiden groot verlof en dus uitstel. Bij de sobere viering van het éénjarig bestaan op 23 maart 1947 volgden een hoogmis in de Nicolaaskerk, een ontbijt, een repetitie voor de ouderavond en de installatie van verkenners elkaar op. Daarna stond een stevige wandeling in het niet zo aantrekkelijke weer op de planning. Een aantal senioren protesteerden en wilden niet mee. Van Well: 'Dit heeft op mij persoonlijk zo'n diepe

De Gidsen op kamp in Udenhout, 1959 (fotoboek Corry Reeuwijk, archief JMC)

indruk gemaakt dat ik dit mijn leven lang niet zal vergeten. Ik kan niet meer op de senioren vertrouwen'. Het was tegen de eer en wet van de Verkenners. De touwtjes werden strakker aangehaald. Er volgden een paar schorsingen. 'We hopen dat de prettige geest, de echte verkennerseest weer zal terugkeren, wat verkennerseer zeggen wil en betekenen moet. Vooruit, aanpakken en doorzetten'.

1947 ging daarna voorbij met vele activiteiten. Vaandrig Buitendijk glunderde bij zijn verjaardag toen hij een pakje sigaretten kreeg, logisch in een tijd waarin nog steeds sprake was van rantsoenering. Er was nog een kampeerweekend in 's-Gravenzande, Buitendijk werd hopman voor de junioren. In juni waren er in totaal 41 verkenners. De Haviken mochten na een onderlinge krachtmeting naar de districtswedstrijden in Duinrell. Daar haalden ze de eisen van een 'kampeerstandaard'. Hopman Van Well was helemaal trots. Een kamp in Oosterhout volgde terwijl de Verkenners ook nog -net als traditiegetrouw de andere jongelingsgroepen-

een parochiezoon binnenhaalden die net priester was geworden. In dit geval Chris van Dorp die vanaf Nutricia feestelijk door een erehaag ging. In 1948 werd er een welpenhorde opgericht, voor acht tot twaalfjarigen. Weer ging er een storm door de gelederen en mochten de verkenners kiezen tussen blijven of vertrekken. De patrouilles werden heringedeeld en het kamp ging gewoon door. In september 1948 besloot de Katholieke Jeugdbeweging Zoetermeer om naast de verkennerij meer clubs op te richten voor jongeren tussen 11 en 17 jaar. Na oproepen resulteerde dat in een toneelclub, een muziekclub en een huisvlijtclub.

Eind dat jaar vertrok hopman Jan van Well (1925-2012). Tijdens zijn studie rechten in Leiden koos hij er in 1949 voor om in te treden bij de orde van de Kruisheren. De studie wisselde naar theologie en filosofie en hij werd in 1955 tot priester gewijd. Daarna bleef hij in Leiden om de rechtenstudie af te maken, te werken in het studentenpastoraat en vervolgens in de Merenwijk waar Jan zich hard maakte voor de oecumene.

Gidsen

De meisjes waren ondergebracht in de Reinildagroep. An van Wieringen-Vollebregt was lid van de ronde van de Kieviten: 'Woensdagmiddag ging ik naar de Gidsen, na school tot tegen zes uur op de zolder bij Tinus Vonk aan de Vlamingstraat. Sjaan Beukers had een Mariagrot meegenomen die haar vader had gemaakt van sentels [sintels] uit de kachel en dan werden elke keer bloemen meegenomen. Iedere ronde bestond uit zes meisjes en een leidster. Wij hadden Ria Jansen. We leerden knopen maken voor het fluitkoord. Niet iedereen werd gids, als het van thuis mocht wel. Je moest een uniform aanschaffen en dat had je de hele dag op school aan, met fluitkoord, stropdas en hoedje in je tas. Er werd gekampeerd in Maarn, maar daar mocht ik niet naar toe. Dat was voor de dorpsmeisjes. Ik heb daar nog tranen om gelaten, maar er werd gezegd dat ik thuis op de boerderij genoeg vertier had. Wel gingen we nog wel eens een dag bijvoorbeeld naar de Meerpolder. We deden dan spelletjes en bakten pannenkoeken op een zelfgemaakt vuur op het erf bij Olsthoorn. Ook zijn we eens naar Nootdorp gelopen, woonden daar de mis bij, deden een speurtocht en liepen dan weer naar huis. En daar was dan een hele zondag mee gemoeid'.

Logo's uit het logboek van de Eekhoornpatrouille, waaronder het Zoetermeerse wapen gecombineerd met een mijter, 1955 (archieff JMC)

Gidsenwet

*Op de eer van een gids kan men
vertrouwen — een gids is trouw
Een gids weet zich nuttig te maken,
en anderen te helpen
Een gids is een vriendin voor allen
en een zuster voor alle andere gidsen
Een gids is beleefd en voorkomend
Een gids leeft met open oog
in Gods natuur
Een gids weet te gehoorzamen
Een gids lacht en zingt bij alle
moeilijkheden
Een gids is sober en spaarzaam
Een gids is rein in gedachten,
woord en daad.*

Ook verdieping in het geloof kwam aan de orde. Zo werd bijvoorbeeld extra aandacht besteed aan bepaalde feestdagen, onder andere aan Maria Visitatie op 2 juli. Dan werden de leden van de Reinildagroep geacht de Heilige Mis bij te wonen en tevens moesten ze die dag een margriet dragen. An van Wieringen-Vollebregt herinnert zich: 'Op 2 juli - op het feest van Maria Visitatie - moesten we een margriet op ons uniform spelden en dan gingen we naar de kerk. Ons gidsenblad heette ook De Margriet'.

Kamperen met baby op school

Er werd ook gekampeerd, waarbij de gidsen vanzelfsprekend zelf moesten koken. 's Avonds werd het kampvuur ontstoken en kwam de zangbundel tevoorschijn. Jeanne Moers-Smits was jarenlang een van de leidsters, een guido, van de Reinildagroep: 'De Gebroeders Luiten bracht ons weg. In september 1945 zijn we begonnen. Pastoor Voorham (1944-1957) kwam bij ons thuis en zei dat er een meisjesjeugdbeweging moest komen. Annie Blaauwhof, Nel Rijneveen en ik moesten dat opzetten. Mijn moeder zei dat ik dat maar moest doen. Op de zolder van de oude jongensschool [achter Dorpstraat 14] werden de bijeenkomsten van de gidsen gehouden, daarvoor nog even achter het parochiehuis waar de koetsen gestald werden. Binnen twee jaar waren die andere twee getrouwd en weg. Dat was niet erg leuk. Mijn moeder was net gestorven, ik moest nog wel eens een week weg op cursus of kamp. Alles moest je zelf betalen tot cursussen en uniform toe. Kapelaan

Een tent als kapel rond 1960 (fotoboek Corry Reeuwijk, archief JMC)

Brinkman (1945-1948) vond dat gek en die heeft er toen voor gezorgd dat we geld kregen van een fancy fair zodat we een kas hadden. Veel mensen hadden ook geen geld om hun kind op kamp te laten gaan en van sommige gezinnen waren er meer kinderen.

Ik ben 25 jaar lang groepsleidster geweest, ben zelfs nog wezen kamperen met drie eigen kleine kinderen. Tussen de bedrijven door de baby verschonen. De toenmalige gidsenleiders hadden de papieren niet, dus ik moest dan mee, want anders ging het kamp niet door'.

Haar man Jan Moers had een zeilmakerij. Op een gegeven moment kwamen een paar jonge dames bij hem in de werkplaats een vierkant stuk zeil vragen met lussen voor palen. Het bleek voor een Hudo te zijn. Een Hudo staat voor : "Houdt uw darmen open", een zelf gegraven toilet waarover een zeil ging.

'In de buurt van Bloemendaal was een kamp, de Vrouwen van Bethlehem [Bethanië] zaten daar, Trix en Trees van Voorst tot Voorst. Zij leidden ons op tot leidster', aldus Jeanne. 'Later kwamen er anderen bij, zoals Cootje en Nel, de zussen van Jan, mijn man. In Maarn hadden we met de gidsen een keer een kamp

De leidsters van de gidsen, v.l.n.r.: Annie Adegeest, Annie van Steenderen, Nel Smits, Jeanne Smits, Co Moers (collectie J. Moers-Smits)

De Verkennerbelofte, 1957

in een grote zaal van de pastoor. De hoofdonderwijzer woonde daarnaast. Dat was mijn grote schrik, want die had een stel leuke zonen. Dan moest ineens midden in de nacht een hulpleidster naar het toilet, en dan weer een. En ik maar wakker blijven bij die "Zebedeus met zijn zeven zonen". Maar het was een leuk kamp'.

Aalmoezener

De kapelaan, meestal net tot priester gewijd en ook wel neomist genoemd, kreeg de opdracht als geestelijk leidsman of aalmoezener over de verenigingen te waken. C. Schut (van 1950-1953 in Zoetermeer) was daar één van. Hij herinnerde zich jaren later nog dat de pastoor er geen hoge dunk van had: 'Met name de jongens vroegen nogal veel geld, onder meer voor touw om knopen te leren leggen. Pastoor Voorham riep dan uit: "Voor een kapitaal aan touw! Voor een kapitaal! Wat doen ze met al dat touw!?" Maar als Jeanne Smits namens de meisjes iets vroeg, was dat geen enkel probleem. "Als die maid dat geld nodig heeft, dan geven we het toch", zei hij. De meisjes hadden duidelijk een streepje voor op de jongens!'

'Voor het jeugdwerk was een speciale commissie in het leven geroepen, met onder meer Fischer van het warenhuis, Rademaker de smid en wethouder Groenewegen, die alles te vertellen had over de centen. Eens per jaar werd er ook een grote parochiële collecte en een fancy-fair in het parochiehuis gehouden ter financiering van dit jeugdwerk'. In het handelshuis Sint Antonius in Baarle Nassau werden door de kapelaan samen met Theo Lexmond en Bram Luiten voor een krats de prijsjes (zoals chocoladerepen en zuurstokken) voor de

fancy-fair gekocht. Als de jongens op kamp gingen, mocht de aalmoezener (Schut) een week mee. 'Er was iedere dag een Heilige Mis met een kort preekje in de kapeltent die niet meer was dan een hokje met een luifel. Bij slecht weer woei de kapeltent weleens in elkaar. Het enige nadeel was dat je bij de verschillende patrouilles moest gaan eten. De jongens maakten dit zelf klaar en bijgevolg duurde het vaak uren, voordat het eten klaar was'. Bij de meisjes ging hij niet mee. Die mocht hij slechts bezoeken.

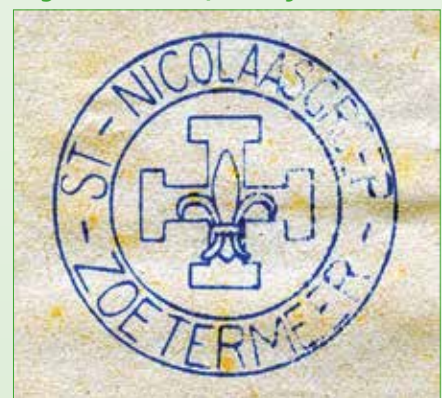
'Bovengenoemde commissie paste ook geld bij voor jongens en meisjes van wie de ouders de kosten voor de padvinderij niet of niet helemaal zelf konden betalen', aldus

Schut. Hij heeft naar eigen zeggen op een verenigingsbijeenkomst nooit het machtswoord uitgesproken. Wel diende hijzelf elke avond na thuiskomst, verplicht en uiterlijk om 22.30 uur, bij de pastoor verantwoording af te leggen. De pastoor vertelde hem dan wat er allemaal wel en niet kon.

Jaren '50

De ontwikkelingen en activiteiten in de jaren '50 waren niet heel veel verschillend van die uit de begintijd. In 1955 was er blijkbaar een crisis en moest weer maanden worden gewerkt aan het herstel van de groep. Het door de verkenners van de Eekhoornpatrouille bijgehouden logboek laat zien dat de bijeenkomsten op donderdagavond langs vaste lijnen verliepen. Tussen zeven en half acht kwamen de eerste jongens van de vier patrouilles Eekhoorn, Herten, Vossen en Sperwers. De troepleider, hoogstwaarschijnlijk Jan C.M. Moers of zijn broer Ton C.M. Moers, openden dan het luik naar de zolder waar iedere patrouille zijn eigen hoek had. Na de opening, het bidden en vlag hijsen haalde de Troepleider de contributie van 15 cent op. In de winter was het vaak zo koud

Logo van de Sint Nicolaasgroep, 1948 (logboek Haviken, archief JMC)

dat ze dicht bij de aangestoken kachel moesten zitten om enigszins warm te worden. Daarna werd er geoeffend voor de insignes, zoals knopen leggen: de platte, mastworp, paalsteek, werpankersteek, tevens touwverkorten en touwbezetten [uiteinde afbinden]. Maar ook het gebruik van de verkennerstok, of het meten van de hoogte van een boom of toren.

Het "heitje voor een karweitje" werd voorbereid, klusjes bij particulieren voor een klein geldbedrag ten behoeve van de scouting; met prijzen voor de besten. Ook waren er de interne karweitjes, zoals de pannen schoonmaken: 'We hebben ze toch schoon gekregen door ze met grond te schuren, behalve een die was zo erg vuil dat het er niet meer afging. Die pan hebben we aan de Troepleider gegeven'. Behalve fysieke spelletjes als anderen op één been omgooien en salto's maken, waren er ook competitieve hersenspellen, speurtochten en vragen over de gemeente en de gemeenteraad: 'De Herten wisten niet veel, ze hadden alleen maar buiten lopen klieren', zo wist een lid van de Eekhoornpatrouille te schrijven.

Koos kwam door een schooltas bij de welpen

In 1955 kwam Koos Gouweleeuw met een gelukje bij de welpen. 'Ik wilde als zevenjarige wel bij de scouting maar toen was er niet zoveel geld beschikbaar bij ons op de Schinkelweg. Totdat ik bij de bushalte vlak bij huis een tas met studieboeken vond. Na opgave bij de politie werd deze thuis opgehaald en kreeg ik een beloning van zeveneneenhalve gulden. Dat was een vermogen voor mij en daarmee kon meer dan drie maanden contributie worden betaald. En zo is mijn avontuur bij de scouting van de Nicolaasgroep begonnen.

Ik kwam bij de welpengroep tot 12 jaar terecht. We hadden een akela als leidster, M. Diks-Wolf. Boven de groep stonden allemaal vrouwen, bij de verkenners waren het mannen. We hadden zaterdagochtend samenkomsten helemaal achter het parochiehuis (Dorpsstraat 18) op een zolder met krakkemikkige trap naar boven. Beneden was er een kleine opslag. De oudere groepen kwamen doordeweeks 's avonds samen. De meisjes zaten in de oude jongensschool achter Dorpsstraat 14. Boven de kookschool waren twee klaslokalen

De Verkenners achter Dorpsstraat 18 in gebed bij een feestelijke bijeenkomst in 1946 (logboek Jan van Well, parochiearchief H. Nicolaas)

Stam

Een van de grote wensen bij de St. Nicolaasgroep was de vorming van een troep vanaf 17 jaar. Hopman Jan Moers en zijn broer Ton maakten in 1956 vanuit het district van de Katholieke Jeugdbeweging een hike vanaf Hilversum naar Naarden en verder. Bij de samenkomsten met anderen spraken ze over een Voortrekkerstam: 'De bekroning van het spel van verkenner zit in het voortrekkersleven. Het kind "welp"; de jongen "verkenner" kan "man" worden in de stam. Bij verkennen niet alleen spelletjes en zoet houden. Belangrijk voor de complete vorming is een overstap naar de stam'. Die stam kwam er een jaar later en kreeg de naam Kardinaal De Jong Stam. Ton Moers werd er "baas". Al in 1959 trokken ze in de zomer een week door de Eiffel. Drie jaar later namen ze deel aan een bouwkamp in Göttingen, bij het ijzeren gordijn. Daar werkten de zeven voortrekkers mee aan de bouw van een dorpje ten behoeve van vluchtelingen en spraken met jongeren "hoe het aan de andere kant was". Intussen zaten de Verkenners in Udenhout, de gidsen in Maarn. Bij de Reinildagroep werden nog drie kabouters geïnstalleerd: Lenie de Jong, Sjaantje Kreuger en Greetje Lexmond. De welpen kregen er twee assistent-leidsters bij: Raksha Bierman en Baghera Van der Goes. De gidsen kregen versterking van Lia Luiten en Annie Zonderop.

Maarten Kolpa, Voorzitter van de John McCormickgroep

Los van de parochie

Regelmatig benadrukte de kapelaan, de aalmoezenier, in de Parochiemedelingen Sursum Corda het belang van een goede leiding, zoals in 1962: 'Daar staat of valt tenslotte de hele jeugdbeweging van onze St. Nicolaasparochie mee'. Tot circa 1968 was de scouting volop in de parochiële mededelingen te vinden. Eind jaren '60 kreeg in navolging van de steden ook Zoetermeer te maken met ontkerkelijking en secularisatie. Jeugdverenigingen maakten zich langzaam los van hun geloofsgemeenschap. Ze kregen onder meer inkomsten uit de verkoop van boekjes bij de H. Missen maar de introductie van zangbundels deed de verkoop niet goed. In 1970 werd er in het kerkbestuur openlijk getwijfeld aan steun voor de jeugdzorg, de verenigingen stonden immers al buiten de verantwoordelijkheid van de kerk. Twee jaar later vroegen de kerkbestuurders zich ook af of de verkennerij nog wel een katholiek belang diende. Tegelijkertijd was het gevaar van brand op de zolder zo groot dat de Verkenners daar moesten vertrekken.

John McCormick

In 1971 gingen de Reinilda en Nicolaasgroep samen onder Nicolaasgroep. Een nieuwe behuizing vonden ze in de schuur van een boerderij aan de Bijdorplaan 10. De groep kwam in een aparte stichting, los van de parochie. Landelijk gingen in 1973 alle scouting-

groepen samen in één Scouting Nederland. Twee jaar later veranderde ook de naam van de Nicolaasgroep. Gemeentevoorlichter Jaap van der Zwan suggereerde de naam van de in 1945 bij het Zoetermeerse verzet omgekomen Amerikaan John McCormick die zich ten dienste had gesteld van anderen. De groep ging verder onder de naam John McCormick, kortweg JMC.

Bij het dertigjarig bestaan in 1976 kon een nieuw onderkomen worden betrokken. Ongeveer op de plek van het huidige Silverdome in het Van Tuylpark verrees een blokhut. Met de komst van Silverdome moest de JMC verhuizen. De groep bouwde in 1999 iets verderop in het park bij de ijsbaan zelf een eigen blokhut naar Scandinavisch model.

De huidige voorzitter van de JMC is de 25-jarige Maarten Kolpa. Hij vindt het belangrijk dat juist de scoutingbijeenkomsten heel divers zijn, anders dan bij een sportclub: 'Het is belangrijk om uitgedaagd te worden en je daarmee te ontwikkelen. Dat komt door bij elkaar komen, kampweekenden. We proberen daarbij een balans te vinden tussen de scoutingtraditie en het bij de tijd blijven. We laten kinderen toe in de natuur en voeden ze daarmee op. Niet elke scoutinggroep draagt nog een baret of uniform tijdens de bijeenkomsten. Bij John McCormick dragen nog wel alle speltakken het uniform. Er moet wel een bewustzijn bestaan van de

rijke geschiedenis van onze groep. Met officiële gelegenheden zoals de herdenking van 4 mei wordt er ook nog een baret gedragen. De naam John McCormick draagt daartoe bij', besluit Maarten het interview.

Bronnen

Met dank aan de geïnterviewden Koos Gouweleeuw, voorzitter Maarten Kolpa en webbeheerder / pr-man Edwin Albers (mei-juni 2025). Allen van scouting John McCormick <https://archieff.johnmccormick.nl/JMCarchieff.html>

Interviews met pastor Cees Schut, An van Wieringen-Vollebregt en Jeanne Moers-Smits, 2005

- Website scouting <https://nl.scoutwiki.org/Hoofdpagina>
- Archief Parochie H. Nicolaas Zoetermeer:
- Notulen kerkbestuur 1916-1972; Logboek / dagboek van hopman Jan A.A. van Well, 1946-1948; Parochiemededelingen Sursum Corda, 1960-1968
- Archief Scouting John McCormick (JMC) Zoetermeer: Fotoboeken, logboeken en verslagen van Corry Reeuwijk, Ton Moers en Jan Moers, 1946-1962
- Steen, Jan van der. Padvinders, 100 jaar scouting in Nederland. Zutphen, Walburg Pers 2010
- Verzuild Verenigd: kerkelijk verenigingsleven 1870-1970. Ton Vermeulen ed. Zoetermeer, HGOS en Gemeente Zoetermeer

Welpen lopen mee met de Duinenmars eind jaren (19)50 met akela Diks (collectie K. Gouweleeuw)

